

Til Finanskomiteen om statsbudsjettet 2023

Sendt inn torsdag 13. oktober kl. 16.27

Situasjonen for norsk industri per oktober

Det er fremdeles høyt aktivitetsnivå i industrien, men det er liten tvil om at resesjonen fra Europa vil skylle inn over industrien raskt. De mest konsumentorienterte bransjene merker dette allerede i form av tydelige fall i ordremassen. Skyhøye strømpriser skaper en stadig mer krevende situasjon for tusenvis av bedrifter, flere bedrifter har allerede redusert produksjonen på grunn av kraftpris og mange stiller spørsmål om de kan fortsette.

Arbeidsgiveravgift

Norsk Industri er negativt overrasket over regjeringens forslag om en økt, midlertidig avgift på lønn i form av økt arbeidsgiveravgift på fem prosent. Regjeringens forslag vil øke prisveksten pga. overslag i produktpriser. Det er det siste landets låntakere og bedriftene trenger i en situasjon hvor Norges Bank løpende vurderer tempoet for videre renteøkning ettersom prisveksten er på nivåer vi må tiår tilbake for å finne. Regjeringens finanspolitikk er på denne måten på kollisjonskurs med pengepolitikken i Norges Bank.

Økt arbeidsgiveravgift i denne størrelsesorden vil ellers klart svekke marginene i de mest ingeniørtunge industribedriftene. Ekstraskatten fremstilles som situasjonstilpasset, men det sies ingenting om varigheten. Dette er uholdbart for bedrifter som løpende regner på jobber som skal gjøres også i 2024. Den begrunnes også ved høy temperatur i arbeidsmarkedet. Her har regjeringen delvis feil virkelighetsforståelse. Vi minner om at Norges Bank allerede 21. september i sin kvartalsrapport (PPR 3/22) - snart fire uker siden – bl.a. sa: "Arbeidsmarkedet er stramt, men vi ser tydelige tegn til et omslag i norsk økonomi." og "Det siste året er styringsrenten blitt økt fra et svært lavt nivå, og pengepolitikken begynner nå å virke innstrammende på norsk økonomi."

Regjeringen spår økt sysselsetting og ingen økt ledighet neste år. Norges Bank spår fallende sysselsetting og økt ledighet neste år. Det er ikke bra at regjeringen styrer på basis av ikke-opdaterte analyser av norsk økonomi som avviker fra analysene i Norges Bank.

CO₂-kompensasjon

I forslaget til statsbudsjett for 2023 foreslår regjeringen et kvoteprisgulv på 200 kroner. Dette forslaget om å kraftig svekke CO₂-kompensasjonsordningen for kraftforedlende, fornybarbasert industri er overraskende og dramatisk. Det skaper en unødvendig usikkerhet for den ordningen som har betydd mest for kraftforedlende industris satsinger, reduserer

mulighetene for å nå klimamålene, truer arbeidsplasser og svekker tempoet i det grønne skiftet.

Bedriftene bokfører CO₂-kompensasjon ved å føre den forventede utbetalingen som inntekter for året kompensasjonen gjelder, selv om beløpet blir utbetalt året etter. Dette er i tråd med revisorers forventninger. For 2022 har mange av bedriftene antatt at den ordningen som var på høring, var den som ville bli vedtatt. Den helt uventede avkortningen innebærer store ekstraordinære tap i regnskapene til bedriftene, og øker karbonlekkasje og reduserer sannsynligheten for at investeringer gjøres i Norge.

Vi ber Stortinget om å fjerne kvoteprisgulvet fra CO₂-kompensasjonsordningen. Dersom Stortinget likevel ønsker et kvoteprisgulv, må dette reduseres kraftig for å ikke svekke konkurransekraften til norsk industri.

Økt kraftverksbeskatning

Norsk Industri tar til etterretning at regjeringen vil ha mer av de ekstraordinære inntektene i 2022 og 2023 som skyldes priser langt over normalen. Men det er ikke uvesentlig hvordan disse hentes inn. Særlig høyprisbidraget må vurderes i innretning og varighet. Hensynet til økte investeringer i kraftsektoren og hensynet til regjeringens egne planer om å stimulere til et bredere regime for fastpriskontrakter fra nyttår, må ikke lide.

Finanskomiteen må forsikre seg om at bedriftenes ønske om at fastprisregime ikke bare som i dag skal tilbys noen bransjer på basis av NACE-koder, men være et regime som i praksis fra nyttår må kunne tilby flere bedrifter levelige priser på mellomlang sikt. Regjeringen har gode intensjoner, men vi er spørrende til om de riktige grepene gjøres. Hvis dette mot formodning ikke fungerer i januar, må Stortinget minst videreføre strømstøtteordningen i en bredere versjon enn i dag.

Tilsvarende må investeringer i kraftsektoren, særlig i nødvendig effekt, bli realisert. Både av hensyn til en sulteforet leverandørindustri og fordi strømprisen over tid kun løses med mer innenlandsk produsert kraft.

Skatt på arbeidende kapital

Skatten på arbeidende kapital gjennom formuesskatt og skatt på utbytte er allerede mer enn fordoblet fra 2021 til 2022. I budsjettet for 2023 legger regjeringen opp til ytterligere økninger i skattene som norske eiere betaler på arbeidende kapital. For alle eiere økes utbytteskatten med regjeringens opplegg, mens kun norske eiere rammes av økt formuesskatt på maskiner og produksjonsutstyr. Vi forstår ikke hvorfor utenlandske eiere skal komme bedre ut.

Skattereglene for petroleumsutvinning

Norsk Industri har registrert sterk bekymring både hos operatører og leverandører på endring i friinntekten og at skattepakken nå er satt i spill fra regjeringen. Svært mange planlagte PUD prosjektinnleveringer, med frist før nyttår regnes det nå intensivt gjennom på nytt. Vi minner om Europas behov for norsk gass i flere år fremover. Flere av elektrifiseringsprosjektene er økonomisk marginale og kan ryke, da ryker også klimamålene.

Norsk økonomi vil rammes av kommende resesjon i Europa, og ringvirkningene fra lavere aktivitet på sokkelen øker dermed risikoen for et økonomisk tilbakeslag i 2023.

CO₂-avgift – avfallsforbrenning

Regjeringen ønsker å avvikle CO₂-avgiften for kvotepliktige avfallsforbrenningsanlegg, da ileggelse av både avgift og kvoteplikt er dobbel virkemiddelbruk. Norsk Industri støtter dette. I mellomtiden foreslår Regjeringen å differensiere CO₂-avgiften for kvotepliktige og ikke-kvotepliktige avfallsforbrenningsanlegg. For kvotepliktige anlegg foreslås det en halvering av CO₂-avgiften sammenlignet med 2022, dvs. 95 kr/tonn CO₂. For ikke-kvotepliktig avfallsforbrenning foreslås det at avgiften øker med 141 prosent til 476 kr/tonn CO₂. De to avgiftssatsene vil da utgjøre hhv. 10 og 50 prosent av det generelle CO₂-avgiftsnivået. Forslaget er et skritt i retning av likere konkurransevilkår i avfallsforbrenningsmarkedet. Norsk Industri legger til grunn at differensierte satser vil innføres fra 1. januar 2023. Fullt avgiftsfritak for kvotepliktig avfallsforbrenning må innføres så raskt som mulig

Opprinnelsesgarantier

Regjeringen foreslår at inntekter fra opprinnelsesgarantier skal inngå i grunnlaget for grunnrenteskatt på vannkraft med virkning fra og med inntektsåret 2023. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil «Fjerne ordningen med opprinnelsesgarantier og prioritere industriens kraftbehov». Sistnevnte støtter Norsk Industri opp om og forventer at regjeringen raskt følger opp, slik at skadene som påføres norsk næringslivs konkurransevne begrenses mest mulig.